

Всеукраїнський урок на тему:
«Права людини»
(з нагоди проголошення Загальної
декларації прав людини
10 грудня 1948 року).

Розробник: *Циплухін Д.С., спеціаліст вищої категорії*

Мета уроку: поглибити та розширити знання студентів про права людини та громадянина, ознайомити присутніх із Загальною декларацією прав людини, яка визначила основні міжнародно – правові стандарти прав людини, назвати і дати коротку правову характеристику про права людини, складовою частиною яких стала Загальна декларація прав людини. Ознайомити студентів із групами прав людини, вказати на обов’язкове їх дотримання всіма громадянами України, що є одним із конституційних обов’язків. Сприяти вихованню правомірної поведінки, виховувати повагу та необхідність дотримання законів, прав та обов’язків.

Обладнання: Загальна декларація прав людини, Конвенція ООН про права дитини, Конституція України, ноутбук, навчальне відео, проектор.

Хід уроку

1. Організаційна частина.

Привітання, озвучення девізу уроку права «**Вчити право, щоб знати, знати, щоб жити достойно!**».

2. Актуалізація опорних знань студентів.

Бесіда.

- Що таке права людини? *(Це можливості людини існувати й розвиватися як особистість, задовольняти свої потреби, закріплені законодавством України).*
- Поясніть термін «свобода людини» *(Це можливість вибрати, яким шляхом, на законних підставах, може людина задовольнити свої потреби)*
- Чим право відрізняється людини відрізняється від свободи людини ?
- Де записані права та свободи громадян України?
- Наведіть приклади дотримання прав у вашому житті, зв’яжіть їх із дотриманням свобод, обов’язків.
- Поясніть вислів «Використовуючи своє право – не зашкодь нікому!»
- Як ви вважаєте, коли здійснюється найбільше порушення прав людини? *(Під час війни)*

3. Вивчення нового матеріалу

Дві світові війни принесли людству нечувані за масштабом трагічні наслідки та грандіозні руйнування. І саме уроки війни дали розуміння того, що права людини мають бути справою не окремого громадянина, й навіть окремої держави, а всього людства.

У 1945 р. було створено найбільшу і найвпливовішу міжнародну організацію – Організацію Об’єднаних Націй (ООН), однією з її держав – засновників була Україна (на той час УРСР). Серед перших документів, які розробила ООН, був спеціальний документ, присвячений правам людини.

10 грудня 1948 року на своєму засіданні в Парижі Генеральна Асамблея ООН прийняла Загальну декларацію прав людини.

Сам статут ООН є вихідним міжнародно – правовим документом, в якому сформульовано принцип поваги до прав і свобод людини. Всі держави, члени ООН, зобов'язалися заохочувати повагу до прав людини та їх додержання. Загальна Декларація прав людини має основоположне значення для міжнародної регламентації прав і свобод людини. Вона проголосила всіх людей вільними та рівними у своїй гідності і правах. Вона є першим міжнародним документом, в якому найповніше викладено перелік прав людини.

Загальна декларація прав людини (див. додаток) складається з преамбули (передмова, вступна частина як правило важливого нормативного акту, у якій роз'яснюється предмет, викладаються обставини та мотиви, що були приводом для видання чи укладення цього документу, його мета й завдання, а також інші дані загального характеру) та 30 статей, що містять основні права та свободи людини, які можна розділити на громадянські, політичні, економічні, громадянські, соціальні та культурні.

* Особисті (громадянські) - можливості людей, що характеризують їхнє фізичне існування, задоволення матеріальних та духовних потреб (на життя, житла, таємницю листування, телефонних розмов, свободу пересування тощо)

* Політичні - можливість громадян брати участь державному житті, брати участь у різних об'єднаннях (право об'єднуватися у політичні партії, громадські організації, право на мітинги, демонстрації, право обирати та бути обраним).

* Соціально – економічні - участь у виробленні матеріальних благ і можливість забезпечити належні соціальні умови життя (на приватну власність, на підприємницьку діяльність, на заробітну плату, на відпочинок).

* Культурні – доступ до духовних цінностей свого народу і всього людства (на освіту, на захист інтелектуальної власності, на користування досягненнями світової культури).

* Екологічні – на безпечне екологічне середовище.

Загальна декларація прав не є юридично обов'язковим документом, проте відображає загальну домовленість народів світу і є моральним зобов'язанням для членів міжнародного співтовариства. Це дає підстави використовувати Декларацію в юридичному та політичному плані на міжнародному та загальнонаціональному рівні. Декларація прав людини стала складовою частиною так званої Хартії прав людини, до якої також увійшли два пакти, прийняті Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 р. на розвиток Загальної декларації прав людини: Міжнародний пакт про громадянські, і політичні права, та Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. На відміну від декларації, пакти мають обов'язкову силу для держав, які їх підписали.

На розвиток норм і положень Загальної декларації була розроблена низка міжнародно – правових актів:

- 1952 р. – Конвенція про політичні права жінок;
- 1959 р. – Декларація прав дитини;
- 1965 р. – Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм масової дискримінації;
- 1966 р. – Міжнародний пакт про громадянські та політичні права;
- 1966 р. – Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права;
- 1979 р. – Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок;
- 1984 р. – Конвенція щодо катувань та інших нелюдських або принижуючих гідність видів поводження;
- 1989 р. – Конвенція про права дитини.

4. Закріплення вивченого матеріалу

- а) Дискусія «Які з зазначених норм Декларації ви вважаєте найважливішими для себе?»*
- б) Дискусія «Чим відрізняються права людини від прав громадянина?»*

5. Заключне слово

Нині права людини є загальнолюдською цінністю. Вони закріплені в міжнародно – правових документах. Серед найважливіших – Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, Конвенція про права дитини тощо. Права людини поділяються на кілька груп. Спеціальні міжнародні документи закріплюють права дітей, як осіб, що потребують особливого захисту.

«Вчити право, щоб знати, знати, щоб жити достойно!» Я гадаю, що ви зрозуміли значення девізу нашого уроку.

Насамперед пам'ятайте:

ТИ – ЛЮДИНА, ЗНАЧИТЬ МАЄШ ПРАВА.

Але, щоб вміти себе захистити, треба мати певний багаж знань.

Тому, я вважаю, що кожен із вас взяв із сьогоднішнього уроку щось корисне для себе.